

Barcelona 8 de Febrer de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2344 15 cèntims — Atrassats, 30

PERTINEX A LA BIBLIOTECA DEL ATENEU DE BARCELONA



LA REFORMA MUNICIPAL

—Et deixarem més maco que una cupletista.

PIANOS ELÉCTRICS

Ultim model per a

BARS, SOCIETATS, BALLS, ETC., ETC.

88 NOTES - CENTRADOR AUTOMATIC

per a tota mena de ROTLLOS de qualsevol MARCA

7.000 pessetes

En els aparadors de la casa **R. MARISTANY**, Plaça Catalunya, 18,

poden veure's funcionar contínuament tots els dies de 5 a 8

GRAN SALÓN DORÉ

DE LA

GRANJA ROYAL

— PELAYO, 58 —

LLETERIA I PRODUCTES DERIVATS DE LA MATEIXA

PASTELERIA DE NATA
NATA EN CAPSETES
GELATS DE NATA

El SALÓN DORÉ és el punt de reunió de la bona Societat
El gran THE de la tarda - Cafè llet pastes sandwiches cocktails
"Souper" a la sortida dels Teatres

TEATRE NOVETATS CARNAVAL AURIGEMMA

Per al dia 9 de febrer. Primer de la sèrie

Ball Groc

per al Dijous Gras per la tarda

GRAN CERTAMEN INFANTIL DE TRAJOS

i per la nit el renombrat i luxós

GRAN BALL PARÉ et TRAVESTI

Localitats, Carrer Ferrán, 53

Banc de Barcelona

Aquest Banc en sa Casa Central i en la
Sucursal número 1, continua realitzant
les operacions de Compra i Venda de
Valors, Renovacions, Conversions, Can-
vis, Agregació de Fulles de cupons i
Revisió de llistes d'amortitzacions

Admet en dipòsit tota classe de valors

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA



REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5



La tornada de la reventada



unes cartes, firmades per En Josep Pla i i l'Eugeni Xammar, però que denuncien l'esperit abundant i la prosa articulada d'En Xammar, han caigut, com una pedra, en els safaretxos periodístics i literaris. Les cartes han aparegut en *La Veu de Catalunya*. Apoiats en les biografies publicades en l'Anuari de l'«Asociación de la Prensa», En Pla i En Xammar, neguen el valor periodístic i el llaç patriòtic d'En Pi i Margall, d'En Josep Ixart, d'En Feliu i Codina, d'En Miguel Santos Oliver i d'En Manyé i Flaquer. L'Anuari de l'Associació de la Premsa, portava, també, les biografies d'En Prat de la Riba i d'En Durán i Bas, però com que les cartes van adreçades a *La Veu de Catalunya*, no reben cap burlada, ni el senyor Prat ni el senyor Durán, cosa que compremem es faci amb En Prat de la Riba, però amb En Durán i Bas, francament... En Durán i Bas, no fou més que un Manyé i Flaquer, fet, accidentalment, ministre. En canvi per a tancar els buits que l'eliminació d'aquests dos senyors, havien fet, En Pla i En Xammar, agafen an En Pijoan i l'Eugeni d'Ors i els hi diuen vuit fàstics, quatre per a cada u.

En Pla i En Xammar han fet més que escriure cartes, han restaurat una tradició, la tradició de la reventada. Abans, fins es fundaven setmanaris destinats exclusivament a la reventada, però tots ens hem anat tornant bons minyons ponderats i respectuosos, i de reventades ja no em fem. Sense reventada, no hi ha crítica, ni dubte, ni control, i tothom se va trobant bé amb la petita fama, amb el petit càrrec, amb la petita sinecura, sense que ningú pertorbi la beatitud d'aquest bany tebi que és la vida periodística i literària de Barcelona.

No tenen raó En Pla i En Xammar—han dit alguns. Parteixen d'un punt arbitrari—han afegit altres. No fan més que reventar per a aconseguir una atenció—acaben els demés, els més obtusos. Per a nosaltres, En Pla i En Xammar, han repetit, l'aventura d'En Lleó Daudet, amb el seu llibre *L'estúpid segle*

XIX, escrivint, epistolàriament, l'estúpid fi de segle de Catalunya. Ni En Daudet a França, ni En Pla, ni En Xammar a Catalunya, desfaran lo que volen desfer, però les dues feines tindran l'eficàcia que els reactius en els laboratoris. Pot passar, inclús que alguns dels deprimits surtin, després del reactiu, més precisos i més avalorats, per exemple En Pi i Margall, l'Ixart, En Manyé i Flaquer i En Pijoan, de la mateixa manera que'l segle XIX agafà més depurada fama després de l'embestida d'En Daudet.

Les cartes d'En Pla i d'En Xammar s'havien d'escriure fatalment, un dia o altre. Podien haver estat una conferència, o un llibre. Han estat unes lletres. Però la revisió del fi de segle era fatal, com ho serà, també, la d'una altra generació, la d'En Brossa, Pere Corominas, etc., i la reventada, aleshores, serà distinta, perquè també ho serà el reactiu, però potser serà més forta. I així anirem garbellant als nostres homes, i és molt possible que no en quedi res, però lo que resti, hem de confiar que serà bastant presentable.

Ara, per a que la tornada de la reventada tradicional sigui complerta, ha de sortir algú que reventi an En Pla i an En Xammar, i als que aquests defensen i que es diuen Prat de la Riba, Durán i Bas, Josep Carner, Cambó, Durán i Ventosa i Verdaguier Callís. En la llista no hi ha En Ferràn Agulló, però deu ésser per un oblit involuntari.

PARADOX



Davant del «ring»

En Ricard Alís, ha estat derrotat, però nosaltres creiem que *El Sol*, que va posar un cartell anunciant que l'Alís havia guanyat, tenia raó. Tothom parlava de l'Alís i ningú d'En Piet Hobin, el seu vencedor. Tothom feia ressaltar la força, el cop de puny, el coratge del català, i ningú les virtuts del belga. Tothom afirmava que l'Alís, arribarà a ésser campió, sense que ningú es recordés de que En Piet Hobin, pot continuar essent-ho.

—I quant ha guanyat l'Alís?—preguntà un amic nostre.

—Catorze mil pessetes.

—Malgrat i haver perdut?

—Ja les havia guanyat pel sol fet de pujar al «ring».



CARNESTOLTES

—Em sembla que fem bastanta patxoca!
—Però vols dir que no ensenyarem la ceba?

—Així ha fet malament en continuar rebent i donant trompadés. Quan va veure que no podia guanyar degué deixar-ho córrer, no aconseguint ni una peseta més. Els toreros són més pràctics. Quan el toro és dolent, el maten de qualsevol manera. Sembla mentida que l'Alís sigui català.

Però en el «ring» passen coses molt estranyes. Tant com l'Alís, va guanyar fama En Martínez. Però es deia Martínez...

—Aquest xicot val tant com l'Alís—deia un.

—I ca!—responia un altre.

—Et dic que sí. Arribarà lluny.

—I que ha d'arribar.

—Arribarà i jo me'n alegraré perquè, encara que es digui Martínez, és català.

—Ah!

Entre els altres lluitadors, hi havia un blanc que es deia Moro i no ho era, i un negre que era moro i no s'ho deia. Naturalment, no hi havia manera d'entendre's.

—Com apreta el Moro.

—Quin moro?

—El boxejador.

—Ah! Però és moro?

—No.

I sortia l'Alí el moro negre.

—Aquest moro és fluix.

—Quin moro?

—El negre.

—Però el negre és moro?

—Sí.

No hi havia manera d'entendre's. Sort que a les cadires es veien unes senyores amb molta arrecada i molta penjarella i molt aire d'Aràbia. Deien que semblaven un harem, però no es podia saber de quin moro.



El fresc del senyor Francesc Fresquet

Era l'home més campetxano del món i un «barcelonista» tot d'una peça.

El que hagués insultat una *mojada* de terra, d'aquesta terra que el senyor Francesc en deia «diamant del món», s'hi hauria batussat.

El nostre Fresquet — cognom adequat al seu caràcter francot i noble — era conegut per la gran popularitat que havia adquirit en diferents barris, doncs era aimant del teatre i feia comèdia en moltes «Sales i alcoves» de la ciutat comtal.

L'heroi barceloní anava a moltes festes cap al Coll, on hi tenia una predilecció immensa, i fins si hagués sigut fanàtic hauríem cregut que era fervent devot de la imatge que està en aquell antic i abandonat Santuari.

A Vallcarca ja el coneixien, perquè comprava la *minestra* en les botigues de per allà i sempre tenia una brometa per a dir.

—Cap on va, señor Fresquet?—li preguntaven.

—Cap al meu terreny, tocant al Coll.

Molts estaven convençuts de que el senyor Francesc havia adquirit terreny a preu bon xic econòmic en aquella quieta barriada.

*
**

Un dia el bon home, respirant el pur alè de la ma-

tinada, se'n empujà com de costum cap al Coll, vers el seu terreny.

Entrà a comprar a una botigueta de droguer lo convenient per a fer-se l'arròs i de costum començà el bon Francesc a xerrotejar satisfet i content.

—Ara vull construir una caseta aquí dalt, prop dels pins que donen de cara a la Greixonera.

(La Greixonera és una nova barriada que hi ha entre Sant Genís dels Agudells i el Coll).

Un senyor que estava llegint *La Publi* aixecà el cap i se'l mirà amb certa desconfiança.

I continuà dient el fresc barceloní amb tota la naturalitat del món:

—No m'hi vull gastar gaire; faré tirar bona part del bosc a terra i amb els estalvis que faig hi construiré mal sia una barracota per no haver de pagar lloguer de casa.

Aquell home deixà el diari i digué amb to aspre:

—És molt lluny allà on aixecarà la barraca?

—No; prop d'aquí. Al meu terreny...

—On el té el terreny?

—Davant el carrer del Santuari, cap a la part alta; sap que hi ha una gran pineda que fa costa amunt?

—Sí senyor que ho sé.

—Doncs allà.

—Però... escolti... senyor...

—Fresquet per a servir-lo.

—Gràcies; em sembla que vostè, més que fresc, és un frescales.

—Per què ho diu això? Ha de saber que fa vint anys que vinc al Coll i no he deixat mai d'anar al bosc aquest, on s'hi respira un perfum sà. Veu? Des de que no faig comèdia a la «Granota», al «Casinet dels Inútils», al «Centre de la Milonga» i altres teatres de quarantena categoria, que pujo aquí dalt; em faig el foc, coc les costelles a la brasa, m'engipono el dinar, i mai de la vida he trobat una persona que em digués ase o bèstia.

—Home, jo no li diré una cosa ni altra, però veig que vostè és un home que té una tranquil·litat pasmosa.

—No l'entenc.

—Sinó que el veig un home reposat, amb cabells ja nevats pels anys, creuria que és un boig.

—Alto. No li falto.

—Però em sobra. Acaba de dir unes barbaritats que n'hi ha per a fer tornar tarumba a un hom.

—Ah... vostè es veu que agafa el rave per les fulles, i això és perjudicial per la salut.

—Miri, jo tinc un genit com la pólvora i no admeto guasa ni del municipal de punt, que fa xistus amb la seva ombra...

—Ja es veu que vostè o és un quefe d'una brigada de miners que tot ho engeguen a l'aire, o un aviador... Però qui li ha donat candela a vostè amb aquest enterro?

—Es que vostè ha dit que volia construir una casa prop de la pineda.

—Cert. I no torno enrera.

—Però qui és vostè per a fer obres a casa meva?

—A casa seva?... Si és el bosc, home... A més hi tinc un dret. Jo a vostè no li he vist mai i jo no hi manco cap diumenge i dies de festa en tot el dia...

Tots varen riure l'acudit del senyor Francesc.

—Miri, senyor Fresc del dimoni! Jo li juro que si posa una fita en els meus dominis, l'arròs se l'haurà de menjar allà darrera el Morrot, perquè l'obriré en canal. Què s'ha cregut... aquest... sovièl!...

Al bo del senyor Francesc no el varen veure mai més per Vallcarca ni per Coll.

Vàrem saber que el taujà d'home, creient-se que els boscos eren del domini públic, va agafar tant cariny al seu terreny fantàstic, que del cop i del desengany se li va recloure el fel a dintre en lloc de sobre-exirli i va aclucar els ulls pensant amb la dolça ciutat «diamant del món», com sempre ell, fresquet, deia.

JULI MONTSERRAT



EN POINCARÉ DEMANANT AJUDA

—Si això del franc no ho arregles tu, que saps tant de números, et sóc franc, em veig perdut.



Un cartell

Hem vist un cartell. En aquest cartell hi ha el retrat d'un senyor gros amb barret tou. Aquest senyor gros amb barret tou és un novel·lista madrileny: Albert Insúa.

El text del cartell on hi ha el retrat d'aquest senyor gros amb barret tou, diu així, poc més o menys: *Se encuentra en Barcelona el gran novelista Alberto Insúa, autor de...* —i aquí el nom d'unes quantes novel·les per a gent poca solta.

Home, senyor Insúa, que aquest reclam fa cupletista! Al menys, aquí a Barcelona. A Madrid no ho sabem. Però lo que sí sabem és que altres novel·listes com, per exemple, Pío Baroja, Ramón Pérez de Ayala, no permetrien aquest reclam tan fàcil a la caricatura.



Un anglès de divuit quilats

Mister Lendouw entrà a visitar el cementiri d'un poble antic. Era home aficionat a l'arquitectura i això li havia donat fama d'excel·lent *amateur* i notable escriptor.

El ésser milionari, ajudava a la seva bella empresa. Un dia, al fer de costum la quotidiana visita per a cercar detalls i velles tradicions dels claustres, vegé a quatre homes que, amb eines de lladrocini, estaven al peu d'un gran sarcòfag per a robar les joies en que fou enterrat un Sant Mitrat.

Lendouw donà un pas enrera, veient-se perdut. Els astuts lladres li barraren l'únic pas de sortida, a fi d'acorrallar-lo i desfer-se d'ell per a no ésser descoberts.

Lluny d'esporguir-se el ric arqueòlec digué amb



CONFUSIÓ

—Però on va amb aquesta torrada?
—Cà, home! Si és que Barcelona està tan mal empedrada!

sang freda, o anglesa, que és la sang de més baixa fogaositat:

—Qui de vostès sap l'història d'aquest amagat cementiri? Jo dono cent mil dòlars al qui em ressenyi tot el rescint...

Oir això i mirar-se els homes sorpresos de l'oferta, fou tot u.

—Jo mateix m'ofereixo, senyor — digué el més jove, que era el destituït sagristà de l'església veïna i còmplice del robatori que anava a cometre's. I digué als altres tres:

—Espereu-me a fora, que ho celebrarem tots.

I el sagristà feu de *cicerone*. Acabà el ressenyament i mister Lendouw es tragué una cartera de xecs, i amb la seva ploma n'extengué un, entregant-lo al jove, quins ulls llampegaven de goig.

Sortí aquest, i al moment deixà el lloc fatídic nostre historiàre.

I exclamà a l'ésser al carrer:

—Menys mal que he guanyat la vida, una bona informació pel meu llibre i cent mil dòlars!...

*
**

A l'anar a fer efectiu el xec de l'anglès, fóren detinguts als portadors de l'efecte.

Tota la Banca tenia ordres que el talonari que anés signat amb una creu roja al marge, era falsificat o robat.

Desseguida se sapigué el fet i els criminals fóren duts a una fortalesa, per tontos i paus (que d'això n'hi han a totes les nacions del món per sàvies que sien).

EL CAVALLER NOCTÀMBUL



CARNESTOLTES (1)

Cada any ens costa més de creure que arriba Carnestoltes. Cada any el veiem més lluny. Cada any pensem: Ja no vindrà. Ja es deu haver mort de fàstic, de soletat i de tristesa.

(1) *Carnestoltes, quinze voltes...* Per què no dir Carnaval, que és més bonic i es diu més depressa?



EL POBRE MALALT

—Ja li ha posat la cataplasma?
—Sí, però només se'n va menjar la meitat!

TELÓ ENLAIRE

LICEO

Han sigut un èxit, un èxit artístic i creiem que econòmic, les representacions de *Walkyria*. I és natural: el gènere italià, com els macarrons, per exemple, embafa.

Aquestes representacions del bell drama wagnerià han demostrat, una vegada més, que el públic d'òpera és, avui com avui, l'únic públic teatral veritablement distingit.

Aigo es algo!

ROMEA

Els quatre amics d'En Rodó, comèdia en tres actes d'En Lambert Escaler, malgrat no ésser cosa de l'altre món, ha aconseguit esvair l'ensopiment que, habitualment, regna en aquesta casa.

Naturalment, no es una obra de gran valor literari, sinó una comèdia sense importància, de procediments un xic antiquats i groixuts.

Però el públic va riure. Doncs és lo que el senyor Lambert Escaler es devia proposar.

En la interpretació citem els noms de Maria Morera, Roser Coscolla i Joaquín Montero.

Anuncien un altra obra del Capità general dels «Pomells». Tremolem!

TÍVOLI

Pepe el sereno és un sàinet de costums madrilenyes, un xic abigarrat de tons, potser sense la claretat d'assumpte i diàleg que el sàinet requereix, però graciós i de fàcil passar. La música del mestre Balaguer, sense pretensions i agradable d'escoltar.

En la interpretació es lluien la senyora Saus, que és una tiple còmica com n'hi han poques—com n'hi han poques de bones—i els senyors Díaz i Acuaviva.

GOYA

Encara som a temps de parlar de *Tierra muerta*, de Manuel Carballeda, i *Las cosas de Gómez*, de P. P. Fernández.

Tierra muerta és una comèdia que promet més de lo que dona, és a dir, que deixa veure les condicions que per a conrear el teatre té el seu autor. Certa traça en la construcció, certa gràcia sòbria en el diàleg...

Potser es decanta massa vers el melodrama. Però aquest és defecte que tenen totes les obres del repertori del gran actor Morano, que és un gran actor... melodramàtic.

De *Las cosas de Gómez*, del senyor P. P., val més no parlar-ne, ja que es tracta d'una vulgar ximpleria.

BARCELONA

En Diego San José ha adaptat al teatre *La Ilustre Fregona*, una de les novel·les exemplars de Cervantes, una de les més belles novel·les exemplars i de les de més fàcil adaptació.

L'adaptació d'En Diego San José està feta amb una gran discreció i amb un gran respecte.

ESPAÑOL

La famosa condició, d'En Poal Aregall i En Portusach, no és un vodevil brut com els que acostumen a servir-nos en aquesta casa, sinó una comèdia picaresca, gentilment picaresca, desenfadada i amable, ben construïda i ben dialogada. Així és com es fan comèdies: donant la cara i no emparant-se en un seudònim per a escriure una sèrie de porqueries i grosseries de mal to, afanades impúdicament del francès. Els idiomes coneguts, coneguts de lluny, dels traductors d'aquesta mena, no passen del francès. I gràcies.

La interpretació, només que regular.

BOB



LA UTILITAT DEL

fi de 1.532,423 marcs!

Nosaltres ja no l'esperem. Però ell tossut com tots els ximplers, encara vé. Encara té la pretensió d'alegrar-nos un dia la vida. Encara fa cabalcades a la muntanya— amb aixú demostra ésser més discret que el Corpus, per exemple, que no es consola amb la muntanya i dificulta el viànsit per les grans vies de la ciutat—encara organitza balls «amarillos»— *amarillo si, amarillo no!*—i d'altres colors, encara empastifa els carrers i les sales dels teatres de confetti, encara el dia del dijous gras—que a Espanya és un dijous tan prim com els altres—menja butifarra d'ous i distressa amb un gust depravat i rampló, a les criatures.

Encara ens diu: «Aquests dies, així com quan arriba l'estiu sortiu a buscar caragols, heu de sortir a buscar l'aventura! Encara en queden d'aventures al món!»

Vosaltres, en sentir això, arrufeu el nas i murmureu: Miau!—«Balla, encara que no en tinguis ganes!—segueix dient el vell Carnestoltes—Disfressa't! Fes la bèstia, que ja l'has fet altres vegades i no vindrà d'un al Riu! Diverteix-te!»

Però això ho diu el vell Carnestoltes amb una veu tan trista, tan tremolosa, tan enrogallada, que a un per comptes de dir: «De cap a la barrilal!» diu: «Deixem-ho córrer, que serà lo millor». L'alegria com el regne de Déu, *no es de este mundo!*

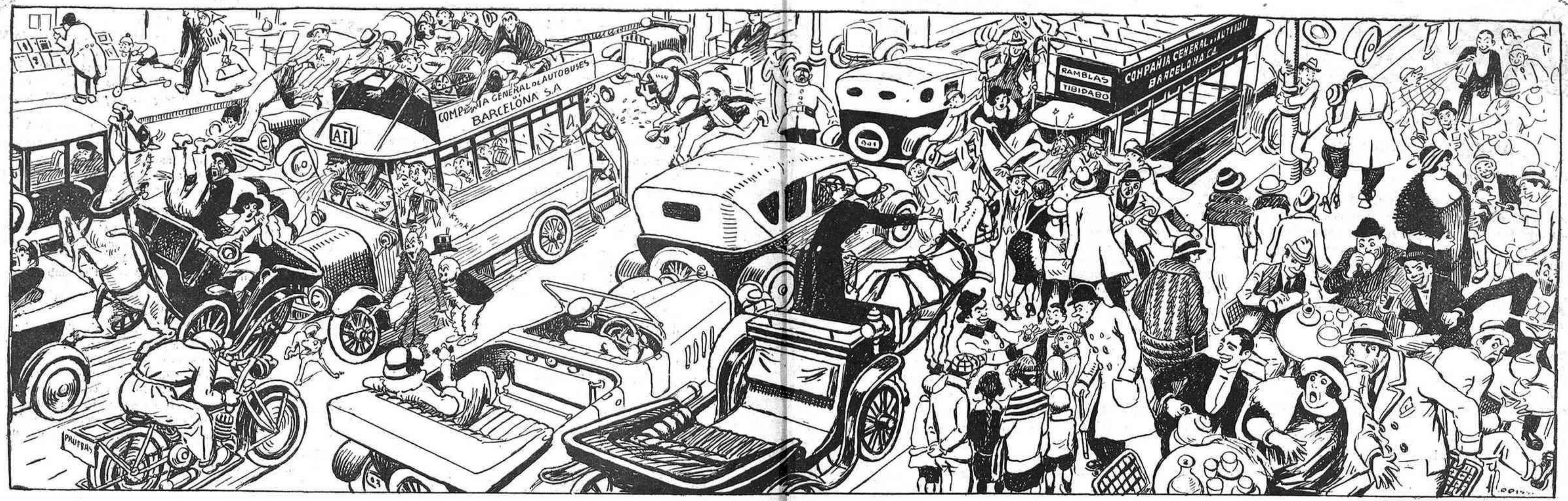
XARAU

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

LES GRANS REFORMES DE LA CIUTAT O NO ES POT SORTIR D'ENTREBANCS



La Rambla d'avui.



La de demà, convertida en bulevard.

PIRELLA GÖTTSCHE LOWE
FATA SIBINIA
DEL
MILANO BARCELONA

PIRELLA GÖTTSCHE LOWE
MILANO BARCELONA



MAL ENTÈS

- Senyor Climent, el marc baixa.
- El franc voldràs dir!



FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Barcelona - Martinenc

Aquest partit, celebrat al camp de Les Corts, fou presenciat per nombros públic. Tot ell fou una constant demostració de la superioritat del *Barcelona* que, sense grans esforços, s'apuntà tres *goals* per cap els contraris que, dit sigui de pas, es mostraren molt voluntariosos, fent un excel·lent partit i essent llàstima que la manca d'un bon davanter centre els privés d'un resultat més honorós.

Els *goals* de la victòria foren marcats un per En Martí i dos per En Samitier.

Español - Europa

A presenciar aquest partit, que podia resoldre la incògnita del Campionat, acudí una gran gentada, siguent molts els aficionats que per la falta de cabuda del camp del *Español*, on es celebrà, es quedaren amb les ganes de presenciar-lo.

Els nois d'En La Riva, feren una de les més brillants exhibicions, seves, de la temporada, ja que fins la línia davantera, que acostuma a ésser lo més fluixet de l'equip, tingué un gran dia; dominaren més que els contraris, posant en perill la porta que defensà colossalment En Jaumandreu. Tots jugaren molt bé, distint-

gint-se la ratlla de mitjos, i de la davantera l'Olariaga, que fou un gran extrem.

Els de l'*Europa* jugaren bastant nerviosos i no donant de si tot lo que ens tenen acostumats. Encara que la sort els protegí, el resultat d'un a un els hi treu l'esperança d'arribar a ésser de nou campions... suposant que el *Barcelona* guanyi amb el *Sabadell*.

Un altre any serà, nois!

BOXA

El Campionat d'Europa, del pes welter, disputat a Les Corts, aconseguí l'èxit que era de suposar, ja que fou presenciat per un públic que no baixaria de 20.000 ànimes.

Confessem que després de presenciar la formosa lluita entre En Piet Hobin i el nostre Alís, no podem menys que felicitar de tot cor al nostre campió, que demostrà ésser un gran boxejador, que si ara no ha pogut conquerir el títol que tant desitjava, ens feu veure la possibilitat de que arribarà un dia que ho lograrà. D'En Piet Hobin, el millor elogi que d'ell es pot fer, és que el Campionat d'Europa, està més ben guardat que mai. Es senzillament formidable, amb una vista i col·locació gran. Sols aguantar vint *rounds* a un home com aquest, és un mèrit que no tots podran gaudir. La decisió fou favorable al belga per punts.

Els altres combats donaren el següent resultat:

Moro guanyà per punts an En Cola. Hilari Martínez, un altre gran campió, bat a l'Alí Ben-Said, per abandó d'aquest Igual resultat aconseguix En Ruíz amb el belga Spaniers, que abandonà al segon *round*. Geo Morgan-Arnau feren match nul.

I em sembla que per avui ja n'hi ha prou, eh?

FERRÀN





UNA EXPOSICIÓ DE PES.—MANS BLANQUES UN PINTOR QUE ES TORNA JOVE

Manoi, quina patxoca que fa el «Saló Parés» amb l'Exposició d'En Gili Roig!

En «Mero» ha volgut fer un *tour de force* i demostrar que és treballador i traçut de mena.

Jo vareig estar-me bella estona a la seva Exposició, fent coneixença amb una *Manola* riallera i expressiva, que té uns ulls que parlen, i amb un parell de *Mascarettes*; després vareig complimentar a una senyoreta bonica i fina, que porta un vestit color de rosa molt escaient, i tot seguit comencí a badar; ara guaitant el *Poble de Mar*, banyat pel sol d'agost, tot atrafegat (el poble, no el sol) i aquell altre *Poble de Muntanya*, tranquil i calmós, on voldria poguer passar una temporada per aplacar-me els nervis; anar-me'n a donar un tom on *Les barcasses reposen*, passant per la *Pineda Secular*, després de travessar el *Carrer Major de Vinaixa*, sota aquella nuvolada tan valenta, per a reposar a *Cà'n Besora*, on la llum i el color s'harmonitzen bellament.

Allí, *Sota la parra*, la pubilleta em brindaria un raïm ben madur i sucós dels que està arrencant, i m'entornaria a caseta passant per un *Indret bonic* on els *Ametllers florits* anuncien la vinenta primavera. Eh, quina passejada?

I que la dec ben bé a la traça d'En Gili Roig, un bon pintor que sap fer entrar les seves pintures pels ulls de qui les mira.

*
**

A les «Galerías Dalmau» hi ha vuit pintures a l'oli que atrauen per la puresa de la línia, l'encert en la modelació i la fermesa de la pinzellada; es tracta d'unes obres que fan olor de segle XIX per lo ben fetes, i són, no obstant, noves de trinca, car acaben de sortir de les mans blanques i fines de la senyora Júlia Fabrés, filla del celebrat artista del mateix nom, resident a Roma, la qual pinta com un home... dels que més en saben.

Aquesta jovenalla barroera que amaga la seva insuficiència darrera l'impressionisme, té molt que aprendre d'aquesta novella artista, que sap agermanar el més rigorós academisme, amb els moderns corrents de la pintura en *El Pare Prior*, tela pintada amb força desembraç, que fa més polits encara el *Nu deliciós* i *La Maja*, d'un dibuix correctíssim. *Flors romanes*, *Flors tristes*, i *Roselles*, són tres obres que ens tornen a mostrar l'esplèndida educació artística que han rebut les blanques mans de la senyora Fabrés, digna filla del seu pare.

*
**

No no sé pas com s'ho fa mestre Meifrén, però cada vegada que exposa el trobo un pintor més jove

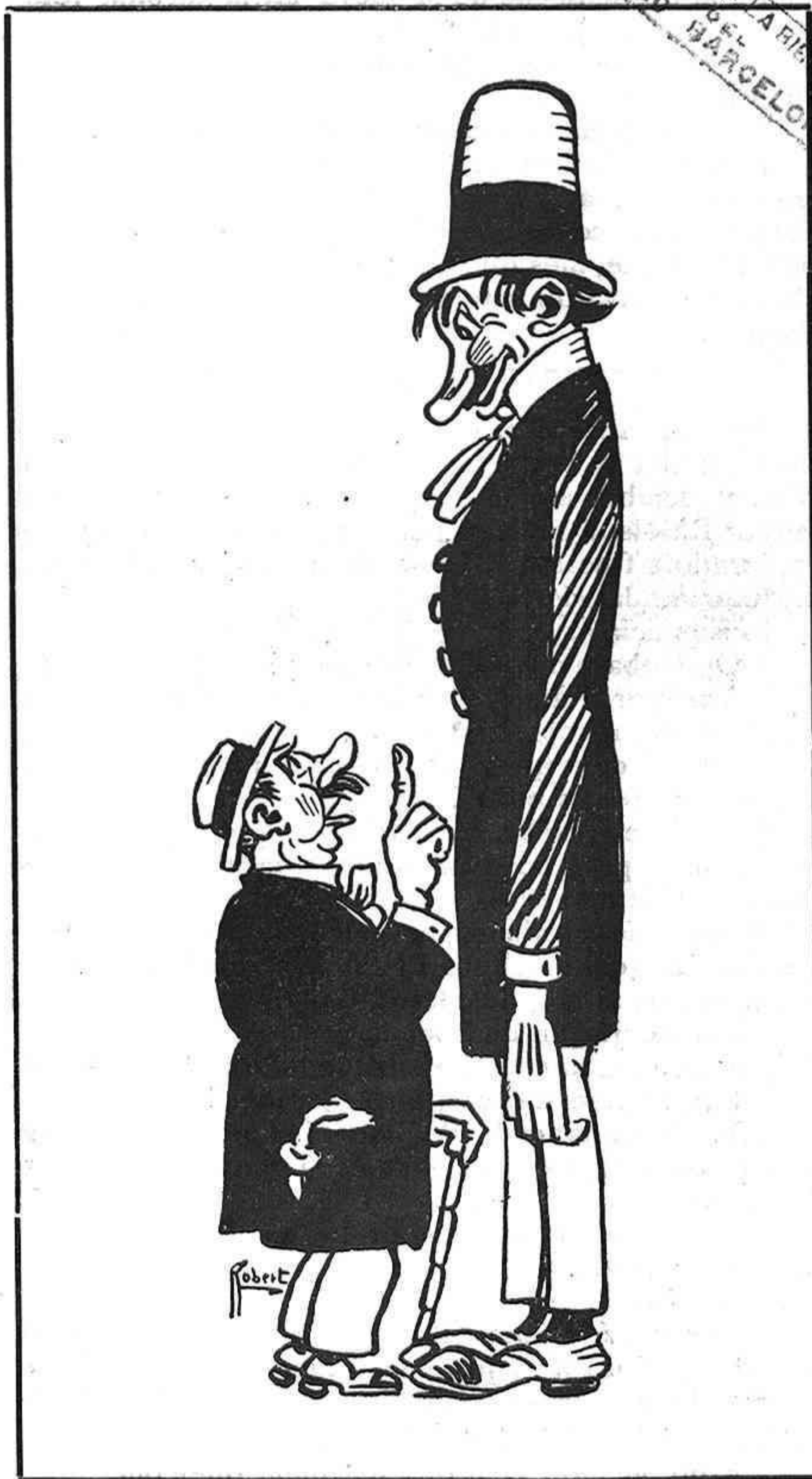
i més ardit. Per mi està amb tractes amb alguna brui-xota. Li agrada tant pintar de nits! Ara mateix a les «Galerías Areñas» hi té dues pintures màgiques, que no les pot pas fer un home sol, encara que es posi ulleres. Quina varietat de matisos dintre el to blavós nocturn! Quina majestat en el celatge!

Oh, i al costat d'aquestes pintures, dolçament harmonioses i d'unes notes finíssimes de paisatge, us trobeu amb altres obres valentes i fermes com una *Marxa triomfal*, escrita de mà mestre, *Tardor a Aranjuez*, *Floresta*, *Mallorca*...

Res, que En Meifrén ha trobat l'eterna joventut, com la famosa *Ninón de Lenclos*.

Jo me'n alegro de debó.

C. ARBÓ



EXPLICACIÓ

—Però que vol dir que trobarà llits a mida?
—I sí, home! No veu que dormo plegat com les navages!

El meu debut

El senyor Ràfols—que és un *bon amic* i persona sensata—no em callava mai de sortir plegats de cacera pels entorns de nostra ciutat.

Tant va insistir i fins prometre'm ensenyar-me tirar al blanc, que sense rezel, persuadit que era una *bona persona*, engrescat dels seus meravellosos experiments cacerils, va fer que, escopeta al coll i cartutxeres plenes, anéssim cap a Reixac i Vallensana en cerca de conills, que, segons ell, n'estaven aquells paratges farcits.

*
**

Senyor Ràfols, Graells i gos, ja ens teniu agafant el tren de les sis del matí per a saltar a la molt gelada, humida i encara no immortal terra moncadina.

Jo, al despedir-me de la meva mitja taronja (dies agre, dies dolça) vareig dir-li:

—No compris res per a demà, que menjarem conillet de bosc.

Truco al meu veí i cames avall, cap a Sant Andreu.

Jo petava de dents i al veure al *Pagliano* (nom del gos) que ballava pel camí un *fox-trot* i obria la boca per a badallar com un regidor cessant, va dominar en mi tal fred que, més que un caçador de figura de pesebre, semblava un maniquí per l'anunci d'una casa d'armes.

*
**

Arribem a Reixac. L'hivern no té res de poètic ni atreient; allà ni una nota de color, ni un pagerol, res, talment semblàvem el senyor Ràfols i jo (i poso al senyor Ràfols al davant per a fer-li més honor) dos exploradors fracassats. Comencem a pujar pels cims, a baixar fondalades.

Jo sols deia astorat:

—On trobarem conills, company?

I el senyor Ràfols, somrient amb to de panxacontenta, em responia:

—Què es creu que això d'arribar i trobar peces és com bufar i fer ampolles?

Res. Vareig callar, comprenent que l'home tenia una quarta part de raó. Amunt i la petera de dents anant fent de les seves.

Després de caminar per entre desfulles de ceps, aixafant la gebra del matí i els peus molls com si els hagués posat al mig del Besós, li dic:

—I si menjéssim un bocí de pa?

I l'home em mira amb ulls de llebrer i en respòn:

—I ara! venim a caçar, no a fer tiberi!

Res. Altra tancada de boca, i allavors no vareig trobar que tenia raó. La gana és la gana i la cacera ja s'espera.

Com un xai, vareig seguir-lo, entafurant-nos per entre una pineda.

—Aquí...

Sentir *aquí*, i posar l'arma a punt d'engegar el primer tret fou tot u. Jo tenia ganes de tirar mal fos un tret al riu i pensava que potser m'escalfaria i m'anima. Però no. Afegí el senyor Ràfols:

—Aquí, és molt fàcil que pesquem quelcom.

—Millor, tant em fa pescar amb escopeta com tirar amb un fusell de canya. La qüestió és no perdre el temps.

—Veü aquella fondalada de la dreta que gira cap a aquell reguerot que es perd darrera aquella cabana? Doncs vostè, explori cap allí; jo pujo aquí dalt i aniré fent el mateix camí de vostè. Així els conills cauran entre dos focs.

L'idea era encertada i els meus ulls estaven fits per entre matolls, ceps i verduça en cerca de conills.

En això, pel caminet de dalt, s'ensopegà a passar-hi una pagesa d'uns vint-i-set anys, morena, sapada, tota ella respirant salut i picardia.

Jo no vareig poguer parlar-li, perquè era massa a baix del camí, i per altra banda, m'interessava la *pesca* del menjar de l'endemà.

*
**

Aixeco el cap, per a veure si el senyor Ràfols anava seguint-me, i, misteri del bosc! no el vareig veure en lloc; com una figura de la *Redoma Encantada* havia desaparegut, deixant-me sol, ert, rígid, amb el tremoleig de dents i l'impressió del meu debut de cacera. Amb això, i no comprenent que havia succeït al bon company, veig allà bon xic lluny, quelcom ros que es removia entre l'espessa fulleraca.

—Es meul—vareig pensar entre mi—apreparo el *Búfalo* i, poc a poc, segueixo a la bestiola.

—Sí!—vareig dir content i disposat a triomfar. La bestiola veig que s'allunya, jo darrera ella



UN QUADRO DE L'EXPOSICIÓ D'EN GILI ROIG

El gitanet presumit.



LA MORAL BURGESA

—Quina indecència pintar aquestes dones!
—Es clar: lo millor és despintar-les!

sigilosament, criminalment. No estava ni per amics ni per gossos, perquè el *Pagliano*, com soci que es perd de vista, així que el senyor Ràfols el desfermà, en lloc de seguir-nos, se'n entornà a casa seva; lo que millor que gos caçador, penso que era gos aposta per Circ Equestre.

La meva ruta anava de dret a fer blanc, i la bestiola forfullant, i tal vegada comprenent la mala acció meva, s'enfilà marge amunt; jo amunt, veig les orelles ròsses que dretes i encatronades com les meves, s'aixecaven esfereïdores.

Apunto dret. Engego. Ressonà el tret per les muntanyes. Si seria el tret fort, que sortien els nois de la pagesia vorana corrent per a veure la meva heroicitat. Corro... M'apropro al lloc... El cor em batia. Pensava amb la dona, els fills, els veïns que veuriem el sarró vessant sang de la meva victòria...

Sóc allà... Redéu!...

Ajaçat a terra, amb les cames una prop de l'altra, hi havia un gat rós amb clapetes negres...

La canalla que havien vingut allà, comencen a cridar:

—Pare! Mare! Baixeu! Un home ens ha mort al *Vivito!*...

I, efectivament, baixaren, home, dona, dos ganàpies sapats, tres gossos que bordaven. L'home encarrant-se'm, em digué:

—Vostè és un caçador? Arri allà, totxo; vostè val més que tiri als barrets dels pallers!...

Avergonyit, vareig anar-me'n. Quan era a uns quants metres del lloc del crim, veig al senyor Ràfols que estava fent una escena de *vaudeville* amb la pagesa, que no tenia res de despreciable.

Vareig tosir. S'aixecaren i la dona va córrer cap no sé on. El senyor Ràfols va mirar-me, i va dir-me amb aplom:

—On porta el conill?...

I mirant-lo de cap a peus, vareig contestar-li:

—Gràcies de la defensa seva, sinó em maten; mentre vostè es dedica a la caça de la conilla, jo he mort un gat, però sinó fujo guanyo un *baco*; perdo l'escopeta, i a cops de pedra no em deixen fins a l'estació... Però, sàpiga, senyor Ràfols, que sóc massa gran perquè me hagi de pendre el pèl tan tontament.

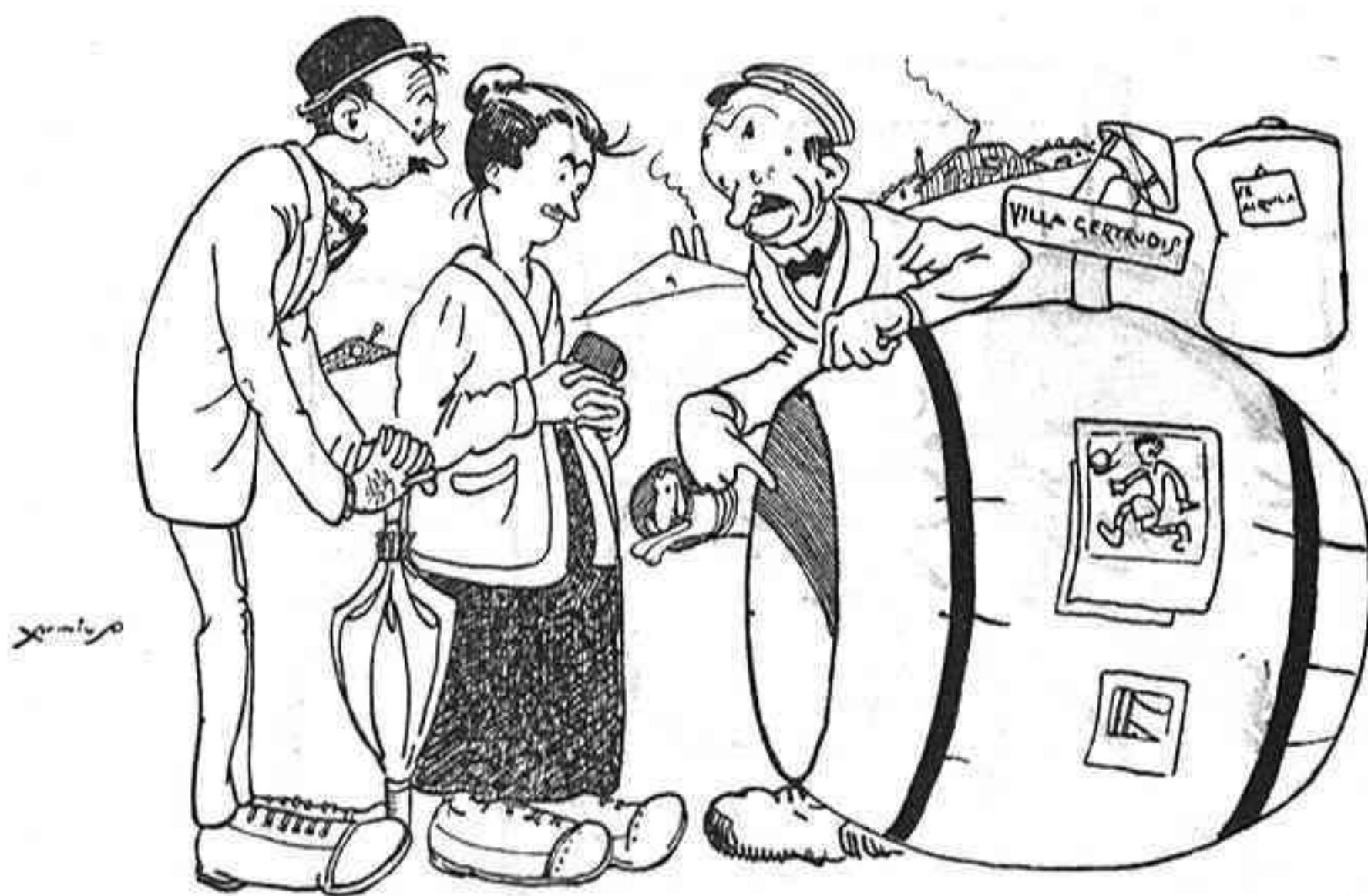
*
**

A l'arribar a casa, corregueren a rebre'm la dona, el xicot (que palpà el sarró), la noia que em buscava les bestioles per tot arreu.

—I ara! No portes res?—em digué la dona tota groga.

—No, per què?

—Què farem demà per a sopar?



LA CASA BARATA

— Miri'n, aquí tenen aquest model «Diógenes» per vint-i cinc durus, sense gas ni aigua. Si no es decideixen aviat, augmentaré en cinc durus el lloguer.

Reialment. Jo tenia la culpa que el dilluns dejunessim tots.

Vareig contar-los-hi el cas. El meu fill, que no té res de tonto, digué:

— Per què no el duia el gat? Quan menys l'hauríem fet dissecar i fer-ne un manguito per la mare...

Tenia raó. Hauria fet més servei el gat, que no pas tota l'amistat del diable del senyor Ràfols, que té ell tant de caçador com jo de terapèutic...

Lo que és aquest *debut* el recordaré tota la vida, ho ben rejuro.

EMILI GRAELLS CASTELLS



En el teatre «Cómico» En Rojas hi fa encara allò de *El pan de piedra*.

Llàstima que no surti un autor que escrigui un altre drama intitulant-lo *El vi de fuixina*, per a poguer fer entre una cosa i altra «pa i trago».

Va debutar al teatre «Eldorado» la Conesa.

Un vell que seia aprop nostre i castellà, digué un xistu que ens feu l'efecte d'un pegat de *ulldoc*:

— «Con esa... cupletista me iba yo a la Gloria...»
Pastanagal

«El fals Judes de Keriot
fou un fill de mala raça,
li ha sortit competidor
en un traïdor de Terrassa.»

Això ho hem sentit cantar a un cec que venia al tren i qual estrofa la transcribim exacte, i que no sabem a qui deu arar al·ludal.

El senyor Alós fou Alcalde, durant pocs minuts, de Barcelona. Ocupà el seient del gloriós Robert.

Però, desgraciadament, es veu que en aquesta curta estada era quan deixen anar les feres a fer riure al públic, dient llaunades llatinesques i ximpleries que converteixen el Saló de Cent amb el nombre cent de l'esmentat Saló.

Uns llogaters de la Porta de Santa Madrona han denunciat que un barra que paga 225 pessetes de tot un edifici, ell en treu mil siscentes de l'ala.

Si això no mereix que la Llei dongui garrot al vil que s'aprofita de la misèria, que vingui Sant Panarra — patró de Sarrià — i ho digui.

Ha acabat ja, per ordre de l'Ajuntament, la fatídica «Empresa de Pompes», que han pres la ciutat per les Pampes.

Reposin en pau els Paus que han caigut i llurs negres urpes, i que sia de lliçó a futurs regidors, especialment a *lligueros* i *lerruxeros* que han permès amb tota la *indiosincracia* — que diu un dels actuals edils — a que ens plomessin en viu en viu i de mort en mort.

Tant a Sitges com a Hospitalet els catòlics fan la mar de xirri-nola al pendre sitial de rector es que hau sigut nomenats.

Aquesta comèdia-grotesca en ple segle de l'electricitat, ens fa l'efecte d'una carnavalada.

Es veu que l'humilitat de Crist no és factible amb el pensar d'aquests senyors, que sols falta que demanin una orquestra per a anar-los a rebre a tall de Carnestoltes.

L'enfadosa «U. de E. de P.F. de B.» (a) Constructora de baguls de morts, ha llençat als quatre vents una alocució que ens ha fet riure però de veres.

Es veu que el pataleig és gran i volen *acuerdos amigables, inteligencias favorables a los intereses del pueblo*, i una *rectificación propia de caballeros* ..

Es necessita barra, per no dir altra cosa! Una empresa asquerosa, fatídica, crudel, que ha vingut enganyant a la ciutat, explotant lo més respectable del món, que és la mort, vol venir ara amb bromes?

Si l'Ajuntament no rectifica el seu acord, no hi hauran concellers; els nomenarem, pesi a qui pesi, «Calaveres regidores».

Es un sarcasme que es digui *sin causa justa y legal* amb motiu de treure aquest deshonorós monopoli, escàndol de l'Ajuntament que abortà en mal hora l'acord creat.

Fora mercaders...! No es parla de regeneració...? Vinga l'escombra... i prou porqueria.

El trust macàbric no és igual que un trust d'empresaris de teatre o cabarets ..

Demà nit comença el Primer Ball de «Novedades» a càrrec de la coneguda casa Aurigemma Cañadó.

Sort d'això, sinó no sabríem on és Carnaval... Es l'única nota del Carnestoltes de la nostra ciutat.

La nova Diputació sembla que vol acabar [d'una vegada] la construcció del monument a Mossèn Cinto, que està empantant negat fa un grapat d'anys.

Heu's aquí una bona obra que tots li agrairíem, fa?

Impremta «La Campana» i «L'Esquella» :: Olm, 8.—Barcelona

Li seria a vostè agradable posseir un catàleg il·lustrat de Sports? Demani'l avui mateix a

A. SANROMA

Balmes, 62.—BARCELONA :: El rebrà gratis
Si el prefereix certificat, envïi 50 cèntims en segells de correu

:: PENELLONS ::

EL MILLOR REMEI:

TOPIC GILKENS

Preu del remei: 1'25. En venda: Segalà, Rambla de les Flors, 14 y Farmacies

Catecismo del Agricultor y Ganadero

- 1.—Cómo se mide un campo.
- 2.—Combustibles agrícolas.
- 3.—Motores de viento: Molinos.
- 4.—Formación de la tierra laborable
- 5.—El Observatorio meteorológico del agricultor.
- 6.—La predicción del tiempo en agricultura.
- 7.—Accidentes del trabajo en agricultura
- 8.—Arrendamientos de predios rústicos según el Código civil.
- 9.—Cómo se piden aguas para riego.
- 10.— Los abonos baratos.
- 11.— El barbecho
- 12.— Los abonos del trigo
- 13.— Cultivo del secano español.
- 14.—Cómo se elige un arado.
- 15.— Esterilidad de las flores
- 16.— Enfermedades criptogámicas de la remolacha.
- 17.— Roedores del campo y de los almacenes.
- 18.— El lúpido y su cultivo.
- 19.— La berza: variedades y cultivo
- 20.— El garbanzo: cultivo y comercio
- 21.— Poda de la vid
- 22.— Clorosis de la vid
- 23.— El manzano: variedades y cultivo.
- 24.— Melocotonero y albaricoquero.
- 25.— La encina: su explotación
- 26.— El algodonero en España.
- 27.— El cultivo del tabaco.
- 28.— Cuidados del vino en el primer año
- 29.— Los orujos de uva agotados y su empleo.
- 30.— Primeros auxilios al animal enfermo
- 31.— Cómo se infecta y se defiende el organismo animal
- 32.— Vicios redhibitorios de los animales
- 33.— La durina y su tratamiento
- 34.— El caballo de silla
- 35.— Cómo se elige en caballo semental
- 36.— Incubación artificial de gallinas
- 37.— El gallinero: modelo y construcción.
- 38.— Elaboración de la manteca.
- 39.— La colmena y sus accesorios.
- 40.— Libros de contabilidad agrícola
- 41.— Cercas y cerramientos
- 42.— Cómo se hace un pozo.
- 43.— Selección de semillas.
- 44.— Crecimiento de los vegetales.
- 45.— Aparcería agrícola y pecuaria
- 46.— Bodegas cooperativas
- 47.— Abonos del olivo.
- 48.— Cómo se compra un abono.
- 49-50.— Formulario de terapéutica vegetal.
- 51.— El oidium y el mildiú.
- 52.— Remolacha forrajera
- 53-54.— La avena: variedades y cultivo.
- 55.— La higuera: su cultivo en España
- 56.— El rosál.
- 57.— Plantaciones y marcos
- 58.— Las plantas aromáticas forestales.
- 59.— El piño carrasco.
- 60.— Cómo se defiende un bosque
- 61.— La zulla, forraje meridional.
- 62.— La soja y su cultivo en España.
- 63.— La alfalfa de secano.
- 64.— El azafrán: cultivo y explotación.
- 65.— La fécula y su preparación.
- 66.— La sidra: preparación y conservación.
- 67.— Limpieza y conservación de bodegas
- 68.— Los signos típicos de la enfermedad
- 69.— La peste porcina.
- 70.— Celo y monta del ganado
- 71.— Las vacas suizas y holandesas en España
- 72.— Caballo y yegua de trabajo.
- 73.— Cómo se elige un toro semental.
- 74.— El caracol: su explotación.
- 75.— Esquileo y lavado de lanas.
- 76.— El comercio de aceites en España.
- 77.— Comercio de naranjas y frutas frescas
- 78-79.— Libro de agricultura de Abuza-caría.
- 80.— El paludismo en el campo.

Precio de cada número 50 céntimos

NOVEDAD

La hija de Natalia

por ARMANDO PALACIO VALDÉS

Un tomo en 8.º

Ptas 5

NUEVO REPERTORIO

DE LOS

ARANCELES DE ADUANA

L'ALMANAC

DE

La Campana de Gràcia

PER A AQUEST ANY 1924

Un tom:

80 Cèntims

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA DEL ATENEU DE BARCELONA

PERTENECE A LA BIBLIOTECA DEL ATENEU DE BARCELONA



LA NOVA CANÇÓ

—Las doce y cuasi un cuarto... y plviendoooo!